

SYLABUS
dotyczy cykliów kształcenia: 2021-2023, 2022-2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/ MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	BUDOWANIE SYSTEMU JĘZYKOWEGO
Nazwa jednostki realizującej kierunek studiów podyplomowych	Kolegium Nauk Humanistycznych Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot/ moduł	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa studiów podyplomowych	Logopedia
Poziom kształcenia	Studia podyplomowe
Semestr studiów/ kursu	Rok I, semestr 2
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język kształcenia	polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Ewa Oronowicz-Kida
Imię i nazwisko osoby prowadzącej/ osób prowadzących	dr hab. prof. UR Ewa Oronowicz-Kida, dr hab. prof. UR Agnieszka Myszka, dr Małgorzata Kułakowska, dr Barbara Drozd

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prak-tyki	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
15	20							5

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3. Forma zaliczenia przedmiotu/ modułu (z toku)

Ćwiczenia - zaliczenie z oceną

Wykład – zaliczenie;

Egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość gramatyki języka polskiego na poziomie szkoły średniej
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1. Cele przedmiotu/ modułu

C1	nabycie przez słuchaczy wiedzy na temat słowotwórstwa współczesnego języka polskiego jako metody bogacenia słownictwa;
C2	zapoznanie słuchaczy z problematyką fleksji współczesnego języka polskiego oraz wypracowanie umiejętności analizy i oceny zjawisk językowych na poziomie fleksyjnym i morfologicznym języka w kontekście nabywania kompetencji językowej,

	umiejętności praktycznej analizy fleksyjnej form i wyznaczanie kategorii gramatycznych im przysługujących w różnych tekstach
C ₃	zapoznanie studentów z problematyką składni współczesnego języka polskiego oraz wypracowanie umiejętności analizy i oceny zjawisk językowych na poziomie składniowym języka;
C ₄	Zdobycie przez studentów wiedzy na temat rozpadu kompetencji językowych i kolejności odbudowywania poszczególnych elementów systemu językowego

3.2. Efekty uczenia się dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu/ modułu	Odniesienie do efektów uczenia się
EK_01	Słuchacz/ka wie, jak zbudowany jest system językowy: ma uporządkowaną wiedzę podstawową, obejmującą zagadnienia z zakresu słowotwórstwa, fleksji i składni języka polskiego, zorientowaną na zastosowania praktyczne w terapii logopedycznej oraz doskonaleniu wymowy	K_Wo3
EK_02	Słuchacz/ka swobodnie komunikuje się w mowie i piśmie z różnymi grupami społecznymi; tworzy precyzyjne i spójne komunikaty językowe, ponadto wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i integruje informacje dotyczące słowotwórstwa, fleksji składni języka polskiego; wykorzystuje przy tym różne źródła, sposoby i metody badawcze	K_Uo6
EK_03	Słuchacz/ka dba o etykę komunikacji i kulturę języka, rozumie potrzebę zachowania w sposób profesjonalny, etyczny i taktywny; dba o prestiż zawodu logopedy	K_Ko3

3.3. Treści programowe

A. Problematyka wykładów

Treści merytoryczne
Słowotwórstwo współczesnego języka polskiego – podstawowe pojęcia słowotwórstwa: temat słowotwórczy i formant, wyraz pochodny, podstawowy, derywacja i jej typologia
Szczegółowy przegląd kategorii słowotwórczych dla rzeczowników, czasowników i przymiotników. Logopedyczne aspekty słowotwórstwa.
Fleksja języka polskiego jako nauka o budowie i odmianie wyrazów – terminologia, temat fleksyjny i końcówka a przyrostek słowotwórczy; fleksja imienna i werbalna. Aspekty logopedyczne fleksji.
Przeгляд paradygmatów dla odmiennych części mowy.
Składnia języka polskiego – zdanie pojedyncze: związek główny w zdaniu i związki poboczne; przydawka, dopełnienie, okolicznik.
Składnia zdania złożonego – różne rodzaje analizy składniowej

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
Analiza słowotwórcza wyrazów – ćwiczenia praktyczne z uwzględnieniem wyrazów języka polskiego oraz neologizmów dziecięcych z etapu swoistej mowy dziecięcej.
Rozwój umiejętności słowotwórczych w ontogenezie;

funkcjonalne aspekty kategorii słowotwórczych
Analiza fleksyjna form ze szczególnym uwzględnieniem przypadków, które sprawiają dzieciom najczęściej problemów; alternacje w odmianie wyrazów.
Rozwój umiejętności fleksyjnych w ontogenezie; funkcjonalne aspekty kategorii gramatycznych
Analiza składniowa zdań pojedynczych; akomodacja; Związki zgody, rządu i przynależności
Analiza składniowa zdań złożonych
Rozwój umiejętności składniowych dziecka
Język jako system – budowanie systemu w koncepcji S. Grabiasa

3.4. Metody dydaktyczne

Wykład:

metody podawcze, prezentacja multimedialna, przykłady analiz tekstów

Ćwiczenia:

pagadanka, analiza, analiza tekstów, analiza nagrań wypowiedzi dziecięcych, rozwiązywanie zadań, dyskusja, metoda problemowa

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

EK (efekt uczenia się)	Metody oceny efektów uczenia się	Forma zajęć dydaktycznych
EK_01	Kolokwium na ćwiczeniach, egzamin	Ćw., W
EK_02	Obserwacja ciągła na zajęciach; sprawdzanie zadań domowych, kolokwium zaliczeniowe, egzamin	Ćw., W
EK_03	Kolokwium na ćwiczeniach, egzamin	Ćw., W

4.2. Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia:

Zaliczenie z oceną

Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych, które student otrzymuje za:

- Zadania wykonywane w domu (waga 1)
- Zadania wykonywane na zajęciach (waga 1)
- Aktywny udział w zajęciach – jedna ocena za cały semestr (waga 2)
- Napisanie kolokwium końcowego (waga 3)

Wykład:

Egzamin pisemny

Pozytywna ocena z testu egzaminacyjnego, obejmującego sprawdzenie wiedzy i umiejętności z całego semestru; Test egzaminacyjny oceniany w skali: bdb, +db, db, +dst, dst, ndst

Na ocenę:

- bardzo dobrą 100%-91% poprawnych odpowiedzi,
- plus dobrą 90%– 85% poprawnych odpowiedzi,
- dobrą 84%– 75% poprawnych odpowiedzi,
- plus dostateczną 74%– 70% poprawnych odpowiedzi,
- dostateczną 69%– 60% poprawnych odpowiedzi,
- niedostateczną poniżej 60% poprawnych odpowiedzi.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY SŁUCHACZA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15 Ć + 20 W
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do zajęć, • przygotowanie do egzaminu, • inne (ćwiczenia indywidualne z programami multimedialnymi) • studiowanie literatury przedmiotu 	30 35 5 20
SUMA GODZIN	130
Sumaryczna liczba punktów ECTS:	5

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

Wymiar godzinowy:	Nie dotyczy
Zasady i formy odbywania praktyk:	Nie dotyczy

LITERATURA

Literatura podstawowa:

- *Nauka o języku dla polonistów*, 1997, red. S. Dubisz, Warszawa.
- Jędrzejko E., Kita M., 1999, *Gramatyka polska*, Warszawa.
- Łuczyński E., 2019, *Wiedza o języku polskim dla logopedów*, Gdańsk.
- Nagórko A., 1998, *Zarys gramatyki języka polskiego*, Warszawa.

Literatura uzupełniająca:

- Bańko M., 2002, *Wykłady z polskiej fleksji*, Warszawa.
- Boniecka B., 1998, *Składnia współczesnego języka polskiego*, Lublin.
- Doroszewski W., 1963, *Podstawy gramatyki polskiej*, Warszawa.
- (red.) Bartmiński J., 2001, *Współczesny język polski*, Warszawa.
- (red.) Grzegorzczkowska R., Laskowski R., Wróbel H., 1994, *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Słowotwórstwo*, Warszawa.
- Grzegorzczkowska R., 1996, *Wykłady z polskiej składni*, Warszawa.
- Grzegorzczkowska R., 1979, *Zarys słowotwórstwa polskiego*, Warszawa.
- Jadacka H., 2005, *Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia*, Warszawa.
- Labocha J., 1995, *Gramatyka polska, cz. 3 Składnia*, Kraków.
- Łuczyński E., 2004, *Kategoria przypadku w ontogenezie, czyli o wchodzeniu dziecka w rzeczywistość gramatyczną*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego. Gdańsk.
- Markowski A., 2005, *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne*, Warszawa.
- Nagórko A., 1999, *Zarys gramatyki polskiej ze słowotwórstwem*, Warszawa 1999.

- Siudzińska N., 2016, *Formacje ekspresywne we współczesnym języku polskim, (na przykładzie wybranych pospolitych nazw osobowych)*, Warszawa.
- Strutyński J., 1991, *Podstawy morfonologii polskiej*, Kraków.
- Waszakowa K., 1996, *Słotwórstwo współczesnego języka polskiego. Rzeczowniki z formantami paradygmatycznymi*, Warszawa.
- Waszakowa K., 1994, *Tendencje rozwojowe w słotwórstwie polszczyzny końca XX wieku*, [w:] *Przemiany współczesnej polszczyzny*, red. S. Gajda, Z. Adamiszyn, Opole.
- Waszakowa K., 2019, *Internacjonalizacja w słotwórstwie polszczyzny przełomu XX i XXI wieku jako przykład jednostronnych kontaktów językowych*, BPTJ.
- Wróbel H., 2001, *Gramatyka języka polskiego*, Kraków.